

LÄNSRÄTTEN I
NORRBOTTENS LÄN

DOM
2009-03-12
Meddelad i
Luleå

Mål nr
385-09E
Rotel 2

SÖKANDE

Servera R&S Aktiebolag, 556233-2451
Region Nord
Box 3067
903 03 Umeå

Ombud:

Upphandlingskonsulten Stig Hermanson
Servera R&S Aktiebolag
112 89 Stockholm

MOTPART

Piteå kommun
Inköpsavdelningen
941 85 Piteå

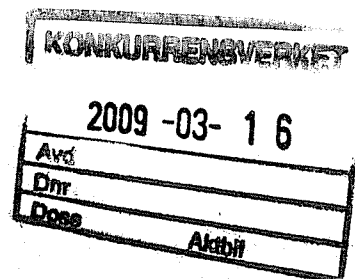
SAKEN

Offentlig upphandling

YRKANDEN M.M.

Piteå kommun har genomfört upphandling (förenklad) avseende ramavtal för köksutrustning. Enligt tilldelningsbeslut den 16 februari 2009 har kommunen beslutat att anta Eric Heselius AB:s anbud. Tilldelningsbeskedet är daterat den 26 februari 2009. Övriga anbudsgivare var Servera R&S Aktiebolag (Servera) och Servicebolaget Nord AB.

Servera har i ansökan om överprövning den 2 mars 2009 yrkat att tilldelningsbeslutet ska undanröjas samt att länsrätten ska besluta att upphandlingen ska göras om. Som grund för sin talan har Servera anfört bl.a. följande. Kommunen har åsidosatt det krav på affärsmässighet som uppställs 1 kap 9 § LOU och detta har medfört att Servera lidit skada. Servera anser att gjorda felaktigheter i upphandlingen är av den grad att en ny upphandling måste genomföras. Utvärderingskriterierna i upphandlingen framgår av förfrågningsunderlaget. Dessa ska enligt LOU inte vara diskriminerande

Dok.Id 54317

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 849	Skeppsbrogatan 41	0920-29 54 90	0920-29 54 98	måndag – fredag
971 26 Luleå		E-post: lansratteninorbotten@dom.se		09:00-12:00
		http://www.dom.se/lansratten_i_norrbottens_lan/		13:00-16:00

och dessutom öppna, tydliga och inte mera krävande än nöden kräver. En viktig förutsättning är även att kommunen ska kunna genomföra en likvärdig utvärdering gentemot anbudsgivarna, vilket Servera anser brister i denna upphandling. I förfrågningsunderlaget punkt 1.4 anger kommunen att upphandlingen på köksutrustning är uppdelad i fyra delar, 1. restaurangutrustning till matsalar och storhushåll, 2. transportboxar, 3. termometrar, 4. enklare husgeråd till mindre enheter inom äldreomsorg och barnomsorg, eller alla delar. Enligt förfrågningsunderlaget förbehåller sig kommunen rätten att anta anbud helt eller delvis samt att anta mer än en anbudsgivare. Kommunen förbehåller sig vidare rätten att vid vissa enskilda upphandlingar begära in separata anbud och om särskilda omständigheter så kräver köpa aktuellt sortiment från annan leverantör. I förfrågningsunderlaget punkt 2.10 anger kommunen att det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet kommer att antas. Sedan anges upphandlingens utvärderingskriterier som är olika för de olika grupperna och anges ospecificerat, endast efter angelägenhetsgrad. Under punkt 2.7 framgår det att utvärderingsfasen ska gå i två steg. Steg ett utgör en kontroll av att angivna ska-krav är uppfyllda för att anbudsgivaren ska få gå vidare till utvärderingsfasen. Av tilldelningsbeslutets föredragningspromemoria framgår att samtliga tre anbudsgivare klarade varje ska-krav i kvalificeringsfasen och gått vidare till utvärderingsfasen, steg två. Kommunen har vid utvärderingen ändrat utvärderingskriterier och anger samma för samtliga varugrupper. Sedan följer en sammanställning av upphandlingen på pris, där kommunen sammanräknar samtliga varugrupper och antar den leverantör som har det totalt lägsta priset för sammanräknade varugrupper. Under kostnad kommenteras att det totala priset för vinnande anbud är 17 000 kr under Serveras anbud. Beträffande transportboxar är Servicebolaget Nord AB, 3 000 kr lägre än Eric Heselius AB men förkastas här på grund av att de avviker från förfrågningsunderlagets redovisade prisreglering. Beträffande service och sortimentsutbud anser kommunen att vinnande anbud och Serveras anbud är likvärdiga. Kommunen kommenterar leveranstid och leveransvillkor

enbart med ledtid mellan beställning och leverans. Sammanfattningsvis anger kommunen att resultatet av de angivna kriterierna är att Piteå kommun antar Eric Heselius AB som leverantör av samtliga produktområden. Enligt Serveras mening följer inte kommunen i sitt förfrågningsunderlag de krav på utvärderingskriterier som LOU kräver för att en leverantör ska kunna förstå hur ett anbud ska komma att utvärderas. Man anger att man kan anta anbud på hela eller delar av upphandlingen, samtidigt som man delar upp upphandlingen i fyra varugrupper med delvis olika utvärderingskriterier. Dessutom lägger kommunen in kriterier utan att ange viktning av huvudkriterierna och inte heller av underkriterierna (inom parentes). Att ange att de är efter angelägenhetsgrad säger ingenting till en anbudsgivare. För att ett förfrågningsunderlag ska anses som fullödigt måste utfärdaren ange en viktning av varje kriterium samt även ange hur utvärderingen kommer att ske. Detta saknas i denna upphandling. Servera anser dessutom att kommunen brister i sin utvärdering genom att frångå förutsättningarna i förfrågningsunderlaget. Först slår kommunen samman de fyra varugruppernas kriterier till ett gemensamt (bevisligen kan det inte ha varit den som anbudsläggarna använde när de utformade sina anbud). Sedan gör kommunen en utvärdering av priset per varugrupp, men man slutför inte sin ambition att anta det ekonomiskt fördelaktigaste anbudet då kommunen skulle tilldelat Servera varugrupp 1 Restaurangutrustning, där priset var 19 000 kr lägre än Eric Heselius AB. Med detta beslut hade den totala utvärderingen blivit 18 000 kr lägre. I utvärderingen är Servicebolaget Nord AB 3 000 kr lägre i sitt pris på transportboxar. Då förkastar kommunen bolagets anbud för att det avviker från förfrågningsunderlagets redovisade prisreglering. I så fall skulle bolaget ha tagits bort från upphandlingen redan under kvalificeringsfasen. Detta gör inte att Servera lider någon skada, men det bevisar att upphandlingen inte lever upp till LOU:s regelverk. Beträffande service i utvärderingen anser kommunen att Eric Heselius AB och Servera har samma servicenivå beträffande beställning och information. Kommunen noterar dock att Eric Heselius AB har ett lokalt serviceföretag för repara-

tioner. Detta kriterium fanns inte med i kommunens sammanslagning till en kriteriegrupp. Servera anser att denna upphandling inte är utvärderad enligt förutsättningarna i LOU. Som grund för detta åberopar Servera EG-domstolens dom den 24 januari 2008 i mål C-532/06 – Lianakisdomen. I domen uttalades att anbudsgivare, när de utformar sitt anbud ska ha underkänt sig om samtliga uppgifter som den upphandlande myndigheten kommer att beakta vid fastställandet av det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet och deras vikt till varandra. Det måste således gå att utläsa i förfrågningsunderlaget hur utvärderingsmodellen ska tillämpas. Vidare är det inte tillåtet för den upphandlande myndigheten att avvika från vad som angetts i förfrågningsunderlaget. En upphandlande enhet har således inte rätt att tillämpa bestämmelser om viktning och underkriterier med avseende på kriteriet för tilldelning utan att i förväg underrätta anbudsgivarna om dessa. Dessutom styrker bestämmelsen i punkt 1.7 i förfrågningsunderlaget Serveras åsikt att upphandlingen måste göras om, då friskrivningen att prova artiklar från andra leverantörer och att i särskilda fall separat upphandla varor inom varugrupperna. Detta står i direkt strid med mot reglerna för ramavtal i LOU. Lagen ger inget utrymme för att Kommunen ska kunna ”prova” även andra leverantörer under tiden för ett ramavtal, utan kommunen är förpliktad att avropa samtliga varor som omfattas av ramavtalet av antagen leverantör. Att göra en upphandling uppdelad på fyra enheter som ska utvärderas var för sig på olika utvärderingskriterier och utan angiven viktning av kriterierna med undantag av angelägenhetsgrad, strider mot LOU. Att sedan i utvärderingen ändra och slå samman kriterierna till en ny gruppering och sedan egentligen enbart göra utvärderingen efter kriteriet pris, strider också mot LOU. Om kommunen valt att utvärdera efter sin målsättning ”det ekonomiskt mest fördelaktiga” hade anbudets sortiment blivit prismässigt lägre än enligt tilldelningsbeslutet. För det är egentligen enbart priskriteriet som ligger som grund för beslutet. Att sedan använda argument som lokalt serviceföretag och att förkasta en leverantör med bättre pris efter att kvalificeringsfasen passerats kan bara anses som anpass-

ningsverktyg för att kringgå LOU och välja önskad leverantör. De oklara utvärderingskriterierna och oklara utvärdering som redovisas ovan har medfört att Servera kommer att lida ekonomisk skada. Upphandlingsvärdet på restaurangutrustning som borde tillfallit Servera är på 415 000 kr per år och eftersom anbudsperioden kan bli tre år innebär detta att Servera tappar en försäljning på 1 200 000 kronor för den kommande upphandlingsperioden.

Kommunen har motsatt sig bifall till ansökan samt anfört bl.a. följande. Aktuellt förfrågningsunderlag följer LOU:s samtliga principer. Utvärderingskriteriernas giltighet framgår av 12 kap. § 2 LOU. För att bredda konkurrensen i anbudsgivningen och möjliggöra för mindre anbudsgivare att delta i anbudstävlan har upphandlingen delats upp i flera delar. Det är dock den upphandlande myndigheten som bedömer vid utvärdering enligt i förfrågningsunderlaget redovisade kriterier, vilket alternativ som är det ekonomiskt mest fördelaktiga. Samhället är inte statiskt, ej heller en kommuns verksamhet. Därför kan det finnas behov att begära in anbud vid större ombyggnationer. Omfattningen avser enklare köksredskap. Det framgår under punkt 1.4 i förfrågningsunderlaget att efterfrågat sortiment är Piteå kommuns huvudsakliga behov av köksutrustning, alltså inte allt behov av köksutrustning! Piteå kommuns bedömning är att upphandlingen genomförts enligt LOU och således bör länsrätten upphäva det interimistiska beslutet.

Den 2 mars 2009 beslutade länsrätten att aktuell upphandling inte får avslutas innan länsrätten beslutat något annat.

TILLÄMPLIGA BESTÄMMELSER M.M.

Enligt 1 kap. 2 § 2 p LOU ska endast 15 och 16 kap. tillämpas i fråga om upphandling som avser bl.a. varor vars värde understiger de tröskelvärden som anges i lagen.

Enligt 15 kap. 2 § LOU ska vid offentlig upphandling enligt detta kapitel tillämpas även 1 kap., 2 kap., 5 kap., 11 kap. 6 §, 13 kap. och 16 kap.

I 1 kap. 9 § LOU anges principerna för offentlig upphandling. Upphandlande myndigheter ska behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Vid upphandlingar ska vidare principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttas.

Enligt 5 kap. 1 § LOU får en upphandlande myndighet ingå ramavtal med tillämpning av bestämmelserna om offentlig upphandling av byggentreprenader, varor och tjänster i denna lag.

Enligt 12 kap. 1 § LOU ska en upphandlande myndighet anta antingen det anbud som är det ekonomiskt mest fördelaktiga för den upphandlande myndigheten, eller det anbud som innehåller det lägsta priset. Vid bedömningen av vilket anbud som är det ekonomiskt mest fördelaktiga, ska myndigheten ta hänsyn till olika kriterier som är kopplade till föremålet för kontraktet, såsom pris, leverans eller genomförandetid, miljöegenskaper, driftkostnader, kostnadseffektivitet, kvalitet, estetiska, funktionella och tekniska egenskaper, service och tekniskt stöd. En upphandlande myndighet ska i annonsen om upphandlingen eller i förfrågningsunderlaget ange vilken grund för tilldelning av kontraktet som kommer att tillämpas.

Enligt 15 kap. 16 § LOU ska en upphandlande myndighet anta antingen 1. det anbud som är det ekonomiskt mest fördelaktiga, eller 2. det anbud som

har lägst pris. Bedömningen av vilket anbud som är det ekonomiskt mest fördelaktiga ska göras enligt 12 kap. 1 § 2 st. Den upphandlande myndigheten ska antingen ange hur de olika kriterierna som avses i 12 kap. 1 § andra stycket viktas vid bedömningen av vilket anbud som är det mest fördelaktiga eller ange kriterierna i fallande prioritetsordning. Kriterieviktningen får anges som intervall med en lämplig största tillåtna spridning. Kriterieviktningen eller prioritetsordningen ska anges i annonsen om upphandling, i ansökningsinbjudan eller i förfrågningsunderlaget.

I förarbetena till 15 kap. 6 § LOU anges bl.a. följande. Omständigheterna ska viktas inbördes enligt reglerna för upphandlingar över tröskelvärdena i 12 kap. 2 § eller anges i fallande prioritetsordning enligt nuvarande regler. Regeringen delar utredningens bedömning att det inte är motiverat att införa de strängare reglerna i 12 kap. med viktning som obligatorisk huvudregel för samtliga upphandlingar som inte omfattas av direktivets tillämpningsområde.

Enligt 16 kap. 1 § första stycket LOU får en leverantör som anser sig ha lidit eller kan komma att lida skada enligt 2 § i en framställning till allmän förvaltningsdomstol ansöka om åtgärder enligt nämnda paragraf. Enligt tredje stycket får en ansökan inte prövas efter den tidpunkt då det finns ett kontrakt. Den får dock prövas till dess att tio dagar gått från det att 1. den upphandlande myndigheten lämnat underrättelse enligt 9 kap. 9 § till anbudssökandena eller anbudsgivarna, eller 2. rätten, om den har fattat ett interimistiskt beslut, upphävt det beslutet.

Av 16 kap. 2 § LOU framgår att rätten ska besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse gjorts om den upphandlande myndigheten har brutit mot de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § LOU eller någon annan bestämmelse i denna lag och detta har medfört att leverantören lidit eller kan komma att lida skada.

DOMSKÄL

Förfrågningsunderlagets innehåll

Enligt punkt 1.4 i förfrågningsunderlaget är upphandlingen uppdelad i

1. restaurangutrustning till matsalar och storhushåll,
2. transportboxar,
3. termometrar,
4. enklare husgeråd till mindre enheter inom äldreomsorg och barnomsorg.

Enligt punkt 2.1 i förfrågningsunderlaget kan anbud lämnas på antingen del 1, del 2, del 3 och/eller del fyra och/eller alla delarna. Vidare framgår av denna punkt att kommunen förbehåller sig rätten att anta anbud helt eller delvis och att anta mer än en anbudsgivare.

Enligt punkt 2.7 i förfrågningsunderlaget kommer prövning av anbud att ske i två steg.

1. Kvalificeringsfas. Här kontrolleras att krav (angivna med ska) på anbudet och anbudsgivaren, enligt punkt 2.9 nedan, samt att övriga krav i förfrågningsunderlaget och dess bilagor är uppfyllda.
2. Utvärderingsfas. Här utvärderas de anbud som gått vidare från kvalificeringsfasen. Prövning kommer att ske enligt den princip samt de kriterier som redovisas under "Utvärderingskriterier", punkt 2.10 nedan. Där redovisas också hur kriterierna viktas.

I punkt 2.10 "Utvärderingskriterier" i förfrågningsunderlaget anges följande. Det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet kommer att antas.

Restaurangutrustning

Det anbud ska antas som sammantaget är det ekonomiskt mest fördelaktiga med hänsyn till

- Pris
- Service (öppettider kundsupport, webbsida, produktkatalog, etc)
- Sortimentsutbud
- Leveranstid och leveransvillkor

Kriterierna anges efter angelägenhetsgrad, med den viktigaste först.

Transportboxar

Det anbud ska antas som sammantaget är det ekonomiskt mest fördelaktiga med hänsyn till

- Pris
- Service (öppettider kundsupport, webbsida, möjlighet till reparation, etc.)
- Sortimentsutbud
- Leveranstid och leveransvillkor

Kriterierna anges efter angelägenhetsgrad, med den viktigaste först.

Termometrar

Det anbud ska antas som sammantaget är det ekonomiskt mest fördelaktiga med hänsyn till

- Pris
- Service (öppettider kundsupport, webbsida, möjlighet till reparation, etc)
- Sortimentsutbud
- Leveranstid och leveransvillkor.

Kriterierna anges efter angelägenhetsgrad, med det viktigaste först.

Enklare husgeråd

Det anbud ska antas om har lägst pris enligt prisbilagan.

Brister i förfrågningsunderlaget?

Servera har gjort gällande att förfrågningsunderlaget strider mot LOU eftersom kommunen inte angett viktningen för varje utvärderingskriterium, eftersom "angelägenhetsgrad" inte säger leverantören något och eftersom det inte framgår hur utvärderingen kommer att gå till. Kommunen har uppgett att upphandlingen skett i enlighet med LOU.

Länsrättens bedömning

Under de rättsprinciper som omfattas av 1 kap. 9 § LOU faller principen om transparens. Med transparens avses främst skyldigheten för den upphandlande myndigheten att lämna information om upphandling och det praktiska tillvägagångssättet vid denna samt rätten för leverantörer att få tillgång till denna information så att de i förväg känner till vad som gäller vid upphandlingen.

Enligt 15 kap. 16 § LOU ska den upphandlande myndigheten antingen ange hur de olika kriterierna som avses i 12 kap. 1 § andra stycket viktas vid bedömningen av vilket anbud som är det mest fördelaktiga eller ange kriterierna i fallande prioritetsordning. Vid varuupphandling under tröskelvärdena finns således inget krav på viktning. För att åstadkomma en rättvis jämförelse av anbuden krävs dock ofta någon form av viktning och betyg-sättning av kriterierna. Om inte så måste leverantören på något annat sätt få klart för sig hur kriterierna kommer att värderas, exempelvis var för sig, i förhållande till varandra eller till priset. Det får inte förekomma något slags ”fri prövningsrätt”. En upphandlande myndighet kan således inte göra någon allmän, sammantagen värdering av anbuden.

Enligt länsrättens mening finns det inget som hindrar att en upphandlande myndighet delar upp upphandlingen i olika delar på det sätt som skett. En förutsättning är dock, som alltid, att det tydligt framgår vad den upphandlande myndigheten kommer att fästa vikt vid under utvärderingen och hur utvärderingen kommer att gå till. I aktuellt förfrågningsunderlag sägs i och för sig att utvärderingskriterierna är angivna efter angelägenhetsgrad. Det saknas dock information i övrigt om hur kriterierna och underkriterierna kommer att värderas och om tillvägagångssättet för utvärderingen, ex. genom poängsättning. Eftersom kommunen delat upp upphandlingen och använt sig av delvis olika utvärderingskriterier får det anses särskilt angeläget att vara tydlig i ovan angivna delar. Annars vet anbudsgivarna inte

var de ska lägga tyngden i sina anbud. Enligt länsrättens uppfattning medför de påtalade bristerna att förfrågningsunderlaget inte är transparent och att det således är utformat i strid med 1 kap. 9 § LOU.

Brister vid utvärderingen?

Servera har bl.a. gjort gällande att kommunen frångått förutsättningarna i förfrågningsunderlaget, dels genom att slå samman de fyra varugruppernas kriterier till ett gemensamt, och dels genom att inte anta det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet. Servera har anfört att detta förfarande står i strid med LOU. Kommunen har invänt att utvärderingen är riktig och ej i strid med LOU.

Länsrättens bedömning

De rättsprinciper som anges i 1 kap. 9 § LOU omfattar även ett krav på förutsebarhet. Det innebär bl.a. att utvärderingen ska ske och kontrakt tilldelas på det sätt som anges i förfrågningsunderlaget.

Som tidigare nämnts är aktuell upphandling uppdelad i fyra delar som har delvis olika tilldelningskriterier. Exempelvis ska enklare husgeråd enbart utvärderas efter lägsta pris (detta trots att det i punkt 2.10 anges att det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet kommer att antas). Vidare anges i förfrågningsunderlaget att anbud kan lämnas på antingen hela eller delar av upphandlingen, att kommunen förbehåller sig rätten att anta anbud helt eller delvis samt att anta mer än en anbudsgivare. Med den utformning som förfrågningsunderlaget har, och i brist på ytterligare information, får man intrycket av att varje del i upphandlingen kommer att utvärderas för sig enligt de kriterier som angetts för respektive del. Så har inte skett i aktuellt fall utan tilldelning synes ha skett efter en samlad bedömning av alla delar. Detta är inte förenligt med 1 kap. 9 § LOU. För att principen om att det

ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet ska antas, ska anses uppfyllt i ett fall som det aktuella måste dessutom rimligen den anbudsgivare som lämnat det förmånligaste anbudet i respektive del tilldelas kontraktet i den delen. Inte heller detta synes vara uppfyllt i aktuellt fall. Servera har nämligen lämnat lägsta pris i restaurangutrustningsdelen och det saknas synbar förklaring till hur Eric Heselius AB:s anbud ändå kan bedömas som ekonomiskt mest fördelaktigt med hänsyn till övriga (lägre prioriterade) utvärderingskriterier. Utvärdering och tilldelning kan därför inte anses ha skett i enlighet med förfrågningsunderlaget och därmed inte i enlighet med 1 kap. 9 § LOU.

Brister i övrigt?

Servera har även gjort gällande att det står i strid med LOU:s regler om ramavtal att en upphandlande myndighet förbehåller sig rätten att i särskilda fall göra en separat upphandling. Länsrätten delar inte denna uppfattning. En upphandlande myndighet ska naturligtvis vara trogen mot sina ramavtal. Det kan dock inte anses stå i strid med LOU att förbehålla sig rätten att ex. vid nya, stora, oförutsedda behov upphandla dessa behov särskilt. Med undantag för vad som konstaterats ovan utgör inte heller i övrigt vad Servera har anfört brott mot LOU.

Skada m.m.?

Servera får anses ha lidit eller riskerat att lida skada såväl på grund av bristerna i förfrågningsunderlaget som på grund av bristerna vid utvärderingen. Grund för ingripande enligt LOU föreligger därmed.

Med hänsyn till att bristerna delvis är hänförliga till upphandlingens konkurrensuppsökande skede ska upphandlingen göras om.

Länsrätten noterar – till följd av utgången i målet – att domen även innebär ett omedelbart förbud för kommunen att fortsätta upphandlingen (jfr RÅ 2005 ref. 17).

DOMSLUT

Länsrätten bifaller Servera R&S Aktiebolags ansökan om överprövning och förordnar att Piteå kommuns upphandling avseende köksutrustning ska göras om.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 3109/IC)

Eva Beselin

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga länsrättens beslut skall skriva till Kammarrätten i Sundsvall. Skrivelsen skall dock skickas eller lämnas till länsrätten.

Överklagandet skall ha kommit in till länsrätten inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet. Tiden för överklagandet för offentligpart räknas emellertid från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande skall kunna tas upp i kammarrätten fordras att prövningstillstånd meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas, anledning förekommer till ändring i det slut var till länsrätten kommit eller det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står länsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande skall innehålla

1. den klagandes namn, personnummer, yrke, postadress och telefonnummer. Dessutom skall adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till kammarrätten,
2. det beslut som överklagas med uppgift om länsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av länsrättens beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Skrivelsen skall vara undertecknad av klaganden eller hans ombud. Adressen till länsrätten framgår av beslutet. Om klaganden anlitar ombud skall denne sända in fullmakt i original samt uppge sitt namn, adress och telefonnummer.